

Dunajská stratégia a jej implementácia v SR

Všeobecné informácie o Dunajskej stratégii

Stratégia EÚ pre podunajskú oblasť (European Union Strategy for the Danube Region - Dunajská stratégia - ďalej len DS) je makroregionálna stratégia, ktorá predstavuje novú formu regionálnej spolupráce v EÚ. Bola schválená Radou EÚ v júni 2011.

Cieľom Dunajskej stratégie je predovšetkým:

- prehĺbenie spolupráce krajín dunajského regiónu, riešenie spoločných problémov,
- efektívnejšie využívanie existujúcich zdrojov,
- v rámci posilnenej spolupráce možnosť zvýšenia účasti v komunitárnych programoch EÚ.

Na spolupráci v rámci Dunajskej stratégie sa zúčastňujú nasledovné krajiny:

členské štáty EÚ: Slovensko, Česká republika, Rakúsko, Maďarsko, Slovinsko, Bulharsko, Rumunsko, Nemecko, Chorvátsko

nečlenské štáty: Srbsko, Moldavsko, Ukrajina, Bosna a Hercegovina, Čierna Hora

Kľúčové dokumenty viažuce sa na Dunajskú stratégiu:

KOM (2010) 715 – Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a výboru regiónov – Stratégia EÚ pre podunajskú oblasť

SEK (2010) 1489 – Akčný plán k Stratégii EÚ pre dunajskú oblasť

[Uvedené dokumenty sú k dispozícii na legislatívnom portáli EÚ PreLex](#)

Národný kontaktný bod

Pozícia národného kontaktného bodu bola vytvorená na podnet Európskej komisie vo všetkých zainteresovaných členských štátoch dunajského regiónu. Na Slovensku bol určený za národný kontaktný bod pre Dunajskú stratégiu **Úrad vlády SR**. Túto funkciu vykonáva odbor koordinácie prierezových stratégií a priorít, ktorého oddelenie koordinácie prierezových priorít plní úlohy sekretariátu národného kontaktného bodu. Úlohou národného kontaktného bodu je riadenie implementácie Dunajskej stratégie (t.j. všetkých 11 prioritných oblastí) v SR (<http://www.dunajskastrategia.gov.sk/>)

Koordinácia jednotlivých PA

Európska komisia (DG Regio) v spolupráci so zainteresovanými členskými i nečlenskými určila 11 prioritných oblastí (priority areas – ďalej len „PA“) Dunajskej stratégie, ktoré sú rozdelené do 4 pilierov. Za implementáciu jednotlivých PA sú zodpovedné členské štáty, respektíve nimi určené organizácie. Výsledkom rokovaní medzi zainteresovanými subjektmi a Európskou komisiou bolo vymenovanie jednotlivých krajín vždy po dvoch do funkcií koordinátorov prioritných oblastí.

Piliere (I-IV), prioritné oblasti DS (11) a koordinujúce krajiny:

I. Prepojenie podunajskej oblasti

- PA 1 Zlepšiť mobilitu a intermodalitu
a) vnútrozemské vodné cesty (Rakúsko, Rumunsko)
b) cestné, železničné a letecké spojenia (Slovinsko, Srbsko)
PA 2 Podporovať udržateľnejšie zdroje energií (Maďarsko, Česká republika)
PA 3 Podporovať kultúru a cestovný ruch, kontakty medzi ľuďmi (Bulharsko, Rumunsko)

II. Ochrana životného prostredia v podunajskej oblasti

- PA 4 Obnoviť a udržať kvalitu vôd (Maďarsko, Slovensko)
PA 5 Riadiť riziká v oblasti životného prostredia (Maďarsko, Rumunsko)
PA 6 Chrániť biodiverzitu, krajinu a kvalitu ovzdušia a pôd (Nemecko, Chorvátsko)

III. Rozvíjanie prosperity v podunajskej oblasti

- PA 7 Rozvíjať znalostnú spoločnosť prostredníctvom výskumu, vzdelávania a informačných technológií (**Slovensko, Srbsko**)
PA 8 Podporovať konkurencieschopnosť podnikov vrátane rozvoja zoskupení (Nemecko, Chorvátsko)
PA 9 Investovať do ľudí a zručností (Rakúsko, Moldavsko)

IV. Posilnenie podunajskej oblasti

- PA 10 Zvýšiť inštitucionálnu kapacitu a spoluprácu (Rakúsko, Slovinsko)
PA 11 Spolupracovať s cieľom podporiť bezpečnosť a riešiť organizovanú a závažnú trestnú činnosť (Nemecko, Bulharsko)

Slovensko prostredníctvom MŠVVaŠ SR je spolu so Srbskom koordinátorom PA 7.

Ciele prioritnej oblasti 7

Ciele vychádzajú z ambiciózných cieľov Stratégie Európa 2020 v týchto oblastiach:

- zvýšenie efektívnych investícií do výskumu a inovácií, zlepšenie koordinácie zdrojov;
- efektívne zvyšovanie používania informačných a komunikačných technológií;
- zvyšovanie kapacity vedeckej infraštruktúry, zvyšovanie počtu patentov;

- zvyšovanie podielu vysokoškolsky vzdelanej populácie.

Prínosy Dunajskej stratégie (PA7)

- výrazné zintenzívnenie spolupráce subjektov VaI v dunajskom regióne;
- zapájanie slovenských subjektov do prípravy medzinárodných projektov (2 návrhy podané do európskych grantových schém, príprava ďalších);

zvýšenie prestíže SR na európskej úrovni ako koordinátora PA7 (ocenenie od EK na Výročnom fóre DS vo Viedni, na rokovaní pracovnej skupiny pre makroregionálne stratégie a Bruselskej dunajskej siete v Bruseli).

Dunajský regionálny výskumný a inovačný fond (Danube Regional Research and Innovation Fund - DRRIF)

DRRIF by mal predstavovať nástroj na mobilizáciu a distribúciu finančných zdrojov na realizáciu výskumných a inovačných projektov v krajinách dunajského regiónu. MŠVVaŠ SR ako koordinátor PA7 bolo poverené organizáciou verejného obstarávania na dodanie štúdie realizovateľnosti DRRIF. Štúdia bude financovaná z grantu EK a mala by byť hotová do konca apríla 2015. Bude pozostávať z 3 hlavných častí:

- analýza absorpčných schopností výskumu a inovácií (VaI), existujúcich grantových schém, hlavných možných tematických oblastí VaI v podunajskej oblasti;
- ciele a poslanie DRRIFu, analýza možných právnych foriem, inštitucionálne zabezpečenie, systém vytvárania a prerozdelenia finančných zdrojov;
- konzultačný proces na národnej, regionálnej a európskej úrovni, definovanie krokov nevyhnutných pre implementáciu DRRIF.

Vlajkové projekty PA 7

Úlohou koordinátorov PA je okrem iného aj iniciovať medzinárodnú spoluprácu pri príprave medzinárodných projektov, riešenie ktorých by malo prispieť k zlepšeniu kvality života v regióne.

Riadiaci výbor PA7 posudzuje návrhy projektov podporujúcich rozvoj vedomostnej spoločnosti v dunajskom regióne. Vybraným projektom prideliuje označenie „**Vlajkový projekt**“ a vydáva tzv. odporúčacie listy. Odporúčacie listy by sa mali zohľadňovať tak na národnej úrovni pri projektoch hradených z národných zdrojov alebo zo štrukturálnych fondov EÚ, ako aj pri výzvach v rámci komunitárnych programov EÚ. Doteraz však, napriek pripomienkam zo všetkých PA, nie je známy žiadny mechanizmus, ktorý by uvedené umožňoval.

a/ DREAM (Danube River Research and Management)

Témou riešenia projektu je hydrodynamika, morfodynamika, zlepšenie splavnosti a ekologické procesy v rôznych úsekoch toku Dunaja. Projekt v hodnote cca 60 mil. eur koordinuje Universität für Bodenkultur Wien. Partnermi sú aj slovenské subjekty (Ústav krajinskej ekológie SAV a Výskumný ústav vodného hospodárstva). MŠVVaŠ SR rokovalo s MPRV SR, ako riadiacim orgánom pre **Program cezhraničnej spolupráce SK – Rakúsko** o vytvorení položky rozpočtu, z ktorej by bolo možné financovať ďalšiu časť projektu.

b/ Dunajská akadémia duálneho vzdelávania

Projekt je zameraný na podporu riešenia vysokej nezamestnanosti mladých ľudí v dunajskej oblasti, v kontraste s nedostatkom kvalifikovaných pracovných síl. Jeho zámerom je prispieť k modernizácii systému odborného vzdelávania na Slovensku a tým poskytnúť stimul aj pre ostatné krajiny dunajského regiónu. Prenos pozitívnych skúseností z Rakúska a Nemecka (Baden Württemberg) by mal byť prínosom k vytvoreniu kompatibilných systémov vzdelávania v podunajskej oblasti.

V júni 2014 bol podaný návrh projektu v rámci výzvy európskeho programu ERASMUS+ EACEA 13/2014 KA3 – Podpora politických reforiem pod názvom „Národné centrá pre odborné vzdelávanie – zavádzanie prvkov duálneho odborného vzdelávania v Slovenskej republike“, ktorý bol v októbri 2014 aj schválený.

EK poskytne finančné zdroje vo výške cca 240 000,- EUR na prípravu projektu so zameraním na :

1. podporu reformy vzdelávacieho systému v SR – zavádzanie duálneho vzdelávania
2. vytvorenie kompetenčného centra pre duálne vzdelávanie (Dunajská akadémia)
3. mobilizáciu firiem, najmä MSP pre zavádzanie systému odborného vzdelávania
4. implementáciu výmeny skúseností a prenosu „best practise“ v rámci dunajského regiónu

Projektoví partneri:

1. Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR – **koordinátor projektu**
2. Štátny inštitút odborného vzdelávania (ŠIOV)
3. Ministerstvo financií a hospodárstva Baden Württemberg, Nemecko
4. Štátna akadémia Esslingen (poskytuje služby pre učiteľov a inštruktorov odborného výcviku z poverenia Ministerstva školstva, mládeže a športu Baden Württemberg), Nemecko
5. Rakúska hospodárka komora
6. Nemecko- slovenská obchodná a priemyselná komora
7. Štátny inštitút pre odborné vzdelávanie (BIBB), Nemecko

Asociovaní partneri:

Spolkové ministerstvo vedy výskumu a hospodárstva, Rakúsko
Volkswagen Slovensko

c/ **Danube – Future** – trvalo udržateľný rozvoj mnohojazyčného, mnohonárodnostného a multikultúrneho regiónu.

Zameranie projektu: interdisciplinárny výskum regiónu z hľadiska environmentalistiky, ale aj so zameraním na humanitné a sociálne vedy

Koordinátor: Alpsko-adriatická rektorská konferencia a Konferencia rektorov dunajských krajín

Zúčastnené krajiny: Rakúsko, Srbsko, Taliansko

Štádium implementácie: Návrh projektu je podporovaný poradenstvom financovaným Európskou komisiou prostredníctvom PA 10, momentálne v pokročilom štádiu rozpracovanosti

Možné zdroje financovania: štrukturálne fondy, programy cezhraničnej spolupráce, národné zdroje

d/ DANUBIUS

Zameranie projektu: ekológia Dunajskej delty, nadväzuje na projekt Dancers, ktorý sa rieši v rámci RP 7

Koordinátor: Rumunsko (Dunajské medzinárodné centrum pre štúdium systémov ústie rieky – more)

Ďalšie zúčastnené krajiny: Rakúsko, Srbsko, Chorvátsko, Nemecko, Maďarsko, Moldavsko, **Slovensko**

Štádium implementácie : počiatočné štádium prípravy

Možné zdroje financovania: Horizont 2020, štrukturálne fondy, programy cezhraničnej spolupráce, národné zdroje

d/ H.I.NO. – Zdravotný dopad nanotechnológií

Zameranie projektu: zdravotný dopad nanotechnológií z hľadiska výrobcov, konzumentov a životného prostredia

Koordinátor: Alpsko-adriatická rektorská konferencia a Konferencia rektorov dunajských krajín

Ďalšie zúčastnené krajiny: Rakúsko, Bulharsko, Chorvátsko, Nemecko, Maďarsko, Rumunsko, Slovinsko, **Slovensko** (Ústav experimentálnej onkológie SAV)

Štádium implementácie : počiatočné štádium prípravy

Možné zdroje financovania: Horizont 2020, štrukturálne fondy, programy cezhraničnej spolupráce, národné zdroje

Ďalšie pripravované projekty:

a/Vzdelávanie a komplexná starostlivosť o deti z marginalizovaných rómskych komunít: analýza a podpora aktérov inklúzie

Zameranie projektu: zlepšenie edukačného a sociálneho potenciálu detí z marginalizovaných rómskych komunít v dunajských krajinách.

Koordinátor : **Slovensko** (Ústav výskumu sociálnej komunikácie SAV)

Ďalšie zúčastnené krajiny: Maďarsko, Nemecko, Srbsko, Veľká Británia

Štádium implementácie: Návrh projektu je podporovaný poradenstvom financovaným Európskou komisiou prostredníctvom PA 10, momentálne v pokročilom štádiu rozpracovanosti

Možné zdroje financovania: predpokladá sa návrh v rámci výzvy Horizont 2020

b/ CEBIS - Servis obchodných informácií pre dunajský región – cloudy

Zameranie projektu: e-projekt na zlepšenie efektívnosti verejného a súkromného sektora v dunajskom regióne, prostredníctvom štandardizácie procesov SMEs

Koordinátor : **Slovensko** (TU Košice)

Ďalšie zúčastnené krajiny: Maďarsko, Rakúsko, Slovinsko, Chorvátsko

Štádium implementácie: projekt sa nachádza v počiatočnom štádiu prípravy

Možné zdroje financovania: predpokladá sa návrh v rámci výzvy Horizont 2020, čiastočne možné financovanie zo súkromných zdrojov

Transfer technológií

V spolupráci PA7 s PA8, Ministerstvom financií a hospodárstva Baden Württemberg a firmou Steinbeis vznikli pri dvoch slovenských univerzitách **Dunajské centrá pre transfer technológií** a to jednak v oblasti elektrotechniky a informačných a komunikačných

technológií (FEI STU Bratislava), tak aj v oblasti poľnohospodárstva (Slovenská poľnohospodárska univerzita).

Spolupráca s JRC

Spojené výskumné centrum (Joint Research Centre – JRC - <https://ec.europa.eu/jrc/>) Európskej komisie poskytuje Dunajskej stratégii odbornú podporu vo forme vytvorenia 4 rámcov (nexusov) pre spoluprácu: v týchto oblastiach: voda, krajina & pôda, bio-energia, vzduch. JRC taktiež vytvorilo platformu pre vzájomné posúdenie Stratégií výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu (RIS3) jednotlivých krajín. Na základe tejto platformy je možné identifikovať spoločné výskumné priority krajín dunajského regiónu. JRC každoročne organizuje konferenciu „Vedecká podpora Dunajskej stratégie“. Prvá takáto konferencia sa konala v máji 2013 v Bratislave, druhá počas 3. výročného fóra Dunajskej stratégie vo Viedni.